

Warszawa, dnia 9 stycznia 2018 r.

Poz. 47

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROZWOJU I FINANSÓW¹⁾**

z dnia 15 grudnia 2017 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu wózków jezdniowych z napędem silnikowym

Na podstawie art. 237¹⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, 2138 i 2255, z 2017 r. poz. 60 i 962 oraz z 2018 r. poz. 4) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu wózków jezdniowych z napędem silnikowym spalinowym, elektrycznym i spalinowo-elektrycznym, zwanych dalej „wózkami jezdniowymi”, mających zastosowanie w transporcie wewnętrznym.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) operatorze wózka – rozumie się przez to osobę, której organizator pracy powierzył czynności z zakresu obsługi wózka jezdniowego;
- 2) organizatorze pracy – rozumie się przez to pracodawcę lub przedsiębiorcę niebędącego pracodawcą organizującego pracę wykonywaną przez osobę fizyczną na innej podstawie niż stosunek pracy albo prowadzącą na własny rachunek działalność gospodarczą powierzającą obsługę wózka operatorowi;
- 3) instrukcji wózka jezdniowego – rozumie się przez to instrukcję dotyczącą użytkowania wózka jezdniowego opracowaną przez jego producenta;
- 4) instrukcji bezpieczeństwa prac transportowych – rozumie się przez to instrukcję opracowaną przez organizatora pracy, zawierającą szczegółowe wytyczne dotyczące organizacji prac transportowych w obszarze pracy wózka jezdniowego, z uwzględnieniem warunków panujących w miejscu transportu, zadań i obowiązków osób zaangażowanych w prace transportowe, charakterystyki transportowanych ładunków oraz koordynacji działań i bezpieczeństwa wszystkich osób, które mogą pozostawać w ekspozycji na zagrożenia wynikające z prowadzenia prac transportowych.

§ 3. 1. Użytkowanie wózków jezdniowych, w tym obsługa, konserwacja, utrzymanie właściwego stanu technicznego oraz przeprowadzanie okresowych przeglądów i napraw są wykonywane zgodnie z instrukcją wózka jezdniowego.

2. Niedopuszczalne jest dokonywanie w użytkowanych wózkach jezdniowych zmian konstrukcyjnych lub demontażu urządzeń ochronnych i sygnalizacyjnych.

§ 4. 1. Do obsługi wózków jezdniowych podnośnikowych z mechanicznym napędem podnoszenia dopuszcza się osobę, która ukończyła 18 lat i posiada zaświadczenie kwalifikacyjne do obsługi wózków jezdniowych uzyskane na podstawie przepisów dotyczących trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych.

¹⁾ Minister Rozwoju i Finansów kieruje działem administracji rządowej – gospodarka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju i Finansów (Dz. U. poz. 2331).

2. Do obsługi wózków jezdniowych, innych niż wymienione w ust. 1, dopuszcza się osobę, która:

- 1) ukończyła 18 lat i posiada zaświadczenie ukończenia odpowiedniego szkolenia potwierdzającego nabyte umiejętności w oparciu o programy opracowane lub zatwierdzone przez Urząd Dozoru Technicznego lub
- 2) posiada dokumenty stwierdzające uprawnienie do kierowania pojazdami silnikowymi lub zespołami składającymi się z pojazdu silnikowego i przyczepy lub naczepy uzyskane na podstawie przepisów w sprawie wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, lub
- 3) spełnia warunki, o których mowa w ust. 1.

3. Operator wózka zasilanego gazem oraz osoba dokonująca wymiany butli z gazem w tych wózkach są przeszkoleni w zakresie bezpiecznego użytkowania butli, w tym ich bezpiecznej wymiany.

4. Zakres tematyki szkolenia, o którym mowa w ust. 3, jest określony w programie szkolenia dla operatorów wózków zasilanych gazem.

§ 5. 1. Przed dopuszczeniem do pracy operator wózka zapoznaje się w szczególności z:

- 1) instrukcją wózka jezdniowego w zakresie czynności powierzonych przez organizatora pracy;
- 2) ryzykiem zawodowym;
- 3) instrukcją bezpieczeństwa prac transportowych.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, są przekazywane operatorowi wózka podczas szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, określonego w przepisach w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, oraz każdorazowo w przypadku zmiany warunków panujących w miejscu transportu.

§ 6. 1. Prace wykonywane przy użyciu wózka jezdniowego, stwarzające możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego, związanego z warunkami panującymi w miejscu transportu, operator wózka wykonuje na podstawie pisemnego polecenia otrzymanego od organizatora pracy, uzgodnionego z właścicielem lub użytkownikiem terenu, na którym prace są wykonywane.

2. Szczegółowy wykaz prac, o których mowa w ust. 1, sporządza organizator pracy.

3. Pisemne polecenie wykonania pracy zawiera w szczególności:

- 1) numer polecenia;
- 2) imię, nazwisko i stanowisko służbowe osób odpowiedzialnych za organizację oraz wykonanie pracy;
- 3) wskazanie zakresu i miejsca wykonania poleconych prac;
- 4) określenie warunków i środków ochronnych niezbędnych do zapewnienia bezpiecznego przygotowania i wykonania poleconych prac, w tym środków ochrony indywidualnej;
- 5) wyznaczenie terminu rozpoczęcia i zakończenia prac oraz przerw w ich wykonaniu.

4. Polecenie pisemne przechowuje się nie krócej niż 3 miesiące od daty zakończenia pracy.

5. Sposób rejestrowania, wydawania, przekazywania, obiegu i przechowywania poleceń pisemnych ustala organizator pracy.

§ 7. 1. Przed rozpoczęciem pracy wózkiem jezdniowym organizator pracy zapewnia sprawdzenie jego stanu technicznego, w szczególności:

- 1) prawidłowości działania układu kierowniczego, hamulcowego i napędowego, mechanizmów podnoszenia oraz osprzętu roboczego;
- 2) sprawności oświetlenia i sygnalizacji, prawidłowości działania urządzeń pomiarowo-kontrolnych oraz elementów i urządzeń zabezpieczających operatora wózka i osoby współuczestniczące w pracach transportowych.

2. W przypadku stwierdzonych nieprawidłowości wyniki sprawdzenia, o którym mowa w ust. 1, odnotowuje się w dokumentach eksploatacyjnych wózka jezdniowego.

3. Niedopuszczalne jest wykonywanie pracy przy użyciu niesprawnego wózka jezdniowego, a także w sposób niezgodny z przeznaczeniem określonym w instrukcji wózka jezdniowego.

4. W przypadku wózków jezdniowych podnośnikowych z mechanicznym napędem podnoszenia jest wymagane prowadzenie konserwacji przez osoby posiadające zaświadczenia kwalifikacyjne uzyskane w trybie określonym w przepisach dotyczących trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych.

§ 8. 1. Przed rozpoczęciem pracy organizator pracy informuje operatora wózka o dopuszczalnej prędkości ruchu wózków jezdniowych na poszczególnych odcinkach tras przejazdu, z uwzględnieniem nasilenia ruchu, rodzaju transportowanych ładunków, szerokości i stanu dróg oraz widoczności.

2. Organizator pracy podejmuje środki zapobiegające wtargnięciu osób na teren pracy wózków jezdniowych.

3. Jeżeli ze względu na rodzaj wykonywanej pracy nie jest możliwe zapewnienie warunków, o których mowa w ust. 2, organizator pracy stosuje środki w celu ochrony osób przed skutkami zagrożeń powodowanych działaniem wózków jezdniowych.

§ 9. Ładunki transportowane wózkami jezdniowymi rozmieszcza i mocuje się tak, aby nie stwarzały zagrożenia.

§ 10. Przewożenie osób na wózkach jezdniowych lub przyczepach jest dopuszczalne, o ile wózki jezdniowe lub przyczepy są do tego przystosowane przez producenta.

§ 11. 1. Podnoszenie osób przy użyciu wózków jezdniowych podnośnikowych z mechanicznym napędem podnoszenia na pomostach dostosowanych i specjalnie zamontowanych do tego celu jest dopuszczalne, o ile instrukcja wózka jezdniowego dopuszcza taką możliwość.

2. Wysokość podnoszenia oraz udźwig wózka jezdniowego podnośnikowego z mechanicznym napędem podnoszenia wyposażonego w pomost nie mogą przekraczać wielkości określonych w instrukcji wózka jezdniowego.

§ 12. Przed wjazdem do wagonów kolejowych, pojazdów samochodowych oraz na rampy statków powietrznych i wodnych operator wózka:

- 1) sprawdza, czy masa wózka jezdniowego wraz z ładunkiem nie przekracza dopuszczalnych obciążeń i umożliwia bezpieczny wjazd i wyjazd;
- 2) stosuje odpowiednie środki mające na celu zabezpieczenie przed możliwością przemieszczenia się transportowanego ładunku;
- 3) otrzymuje od organizatora pracy informację dotyczącą sposobu załadunku i wyładunku.

§ 13. 1. W pomieszczeniach pracy jest dopuszczalne używanie wózków jezdniowych z silnikiem spalinowym, o ile substancje szkodliwe wydalone z silnika i hałas związany z jego pracą nie powodują przekroczenia wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, określonych w przepisach w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, i nie istnieje zagrożenie wybuchem.

2. W pomieszczeniach zamkniętych jest niedopuszczalne używanie wózków jezdniowych z silnikami spalinowymi zasilanymi benzyną etylizowaną lub zawierającą inne substancje toksyczne.

§ 14. Organizator pracy zapewnia odpowiedni nadzór nad pracami przy użyciu wózków jezdniowych, w szczególności przy transportowaniu ładunków mogących stwarzać zagrożenie.

§ 15. 1. W pomieszczeniach zagrożonych pożarem lub wybuchem jest dopuszczalne używanie wyłącznie wózków jezdniowych dostosowanych przez producenta do pracy w tych warunkach i oznaczonych zgodnie z przepisami dotyczącymi wymagań dla urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w atmosferze potencjalnie wybuchowej.

2. Po każdej wykonanej naprawie wózków jezdniowych, o których mowa w ust. 1, poddaje się je badaniom w celu stwierdzenia, czy zostały zachowane wymagania dostosowania ich do pracy w pomieszczeniach zagrożonych pożarem lub wybuchem.

§ 16. Przed rozpoczęciem pracy w pomieszczeniach zagrożonych pożarem lub wybuchem oraz związanej z transportem materiałów niebezpiecznych sprawdza się stan techniczny elementów współpracujących wyposażenia wózka jezdniowego oraz urządzeń niezbędnych do bezpiecznego wykonania pracy i zapewnienia bezpieczeństwa otoczeniu.

§ 17. Niedopuszczalne jest:

- 1) transportowanie ładunków niedostosowanych do wymiarów podstawy ładunkowej wózka jezdniowego;
- 2) używanie wózka jezdniowego w miejscach o nawierzchni i jej nachyleniu nieodpowiadającym warunkom określonym w instrukcji wózka jezdniowego;
- 3) używanie wózka jezdniowego w miejscach o niesprawdzonej wytrzymałości podłoża lub o wytrzymałości mniejszej niż wymagana dla obciążonego wózka jezdniowego;

- 4) używanie wózka jezdniowego w miejscach nieoświetlonych, chyba że wózek jezdniowy jest wyposażony w światła odpowiednie do rodzaju i miejsca wykonywanej pracy;
- 5) obciążanie wózka jezdniowego ponad jego dopuszczalną ładowność określoną w instrukcji wózka jezdniowego;
- 6) używanie wózka jezdniowego do pchania innych pojazdów lub do ciągnięcia wózków jezdniowych doczepnych, jeżeli ich liczba lub masa ładunku przekraczają dopuszczalne wielkości określone w instrukcji wózka jezdniowego;
- 7) używanie wózka jezdniowego w warunkach niestabilnego lub śliskiego podłoża uniemożliwiającego bezpieczne transportowanie ładunku.

§ 18. Imienne zezwolenia, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 10 maja 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu wózków jezdniowych z napędem silnikowym (Dz. U. poz. 650 oraz z 2003 r. poz. 603):

- 1) wystawione do dnia 31 grudnia 2004 r. zachowują ważność nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2019 r.;
- 2) wystawione do dnia 31 grudnia 2014 r. zachowują ważność nie dłużej niż do 31 grudnia 2020 r.;
- 3) wystawione od dnia 1 stycznia 2015 r. zachowują ważność nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2021 r.

§ 19. Traci moc rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 10 maja 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu wózków jezdniowych z napędem silnikowym (Dz. U. poz. 650 oraz z 2003 r. poz. 603).

§ 20. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Minister Rozwoju i Finansów: *wz. J. Kwieciński*